

קוביזם פנטסטי

יפתח שמש

יפתח שמש יוצר עבודות מקוריות, צנועות ממדים, בצבעי פסטל על נייר. הקומפוזיציות הצבעוניות סדורות בדקדקנות לכלל ציורים עשירי צבע וצורה, מעוררי סקרנות ומזמינים את הצופה להתבוננות נוספת.

יפתח שמש הוא רופא שלמד רפואה באיטליה ושם, במקביל להכשרתו, למד להכיר את עולם האמנות. בזכות שילוב של כישרון אמנותי ויכולת להעלות דימויים באופן אינטואיטיבי אוטומטי פיתח את סגנונו הייחודי. הוא השתתף בתערוכות יחיד ובתערוכות קבוצתיות רבות, בין היתר בבית האמנים בתל אביב, בבית האמנים בחיפה ובתיאטרון ירושלים.

השילוב המבני של הדימויים החזותיים בציוריו של יפתח שמש מתכתב עם ציורי הקוביזם הסינטי. הציור הקוביסטי עצמו, שהתגבש כתנועה כבר בשנת 1907, התייחס אל טבע כאל מחבר של צורות גיאומטריות וניסה להעלות את המאחד מאחורי הפנים הנראות, האקראיות, של המציאות הנגלית לעין, סזאן שבעיני רבים הוא אבי האמנות המודרנית, אמר: "יש ליצור את הטבע בעזרת הקונס, הספרה והצילינדר". מאוחר יותר שילבו ציירים רבים את החלוקה הקוביסטית בציוריהם כמו לדוגמה מרק ומאקה, מציירי תנועת "הפרש הכחול", או ציירי ההארד אדג' של אסכולת וושינגטון בשנות החמישים של המאה העשרים.

אחת האיכויות הבולטות לעין בהתבוננות בציוריו של יפתח שמש היא יכולת השילוב של המיחברים האסתטיים, הם נוצרים באמצעות שילוב של צורות גיאומטריות מוגדרות כמו משולשים, מלבנים, טרפזים ומעוינים וצורת חדות זווית ומעוגלות. הללו מתכתבות גם עם הצורות הדקורטיביות קטנות הממדים המופיעות באזורים שונים של הציורים. המסגרת הצורנית הקוביסטית מלכדת על פני הניירות המצוירים שילוב של התרחשויות ודמויות אנושיות בגדלים שונים. יש בציורים חופש אמנותי המתבטא בייצוג חופשי ולא בהתייחסות למציאות הנראית: הגדלה והקטנה של הצורות המצוירות, שילוב נקודות מבט מזוויות ראייה שונות, חיבורים אנטומיים שלא קיימים במציאות. הכנסת צורה גיאומטרית לפנים ועוד, בכך הוא מתחבר

לאמנות הפנטסטית לדורותיה ובפרט לאמנות הסוריאליסטית, המאפשרת חוקיות שונה מזו המקובלת בעולם הנראה.

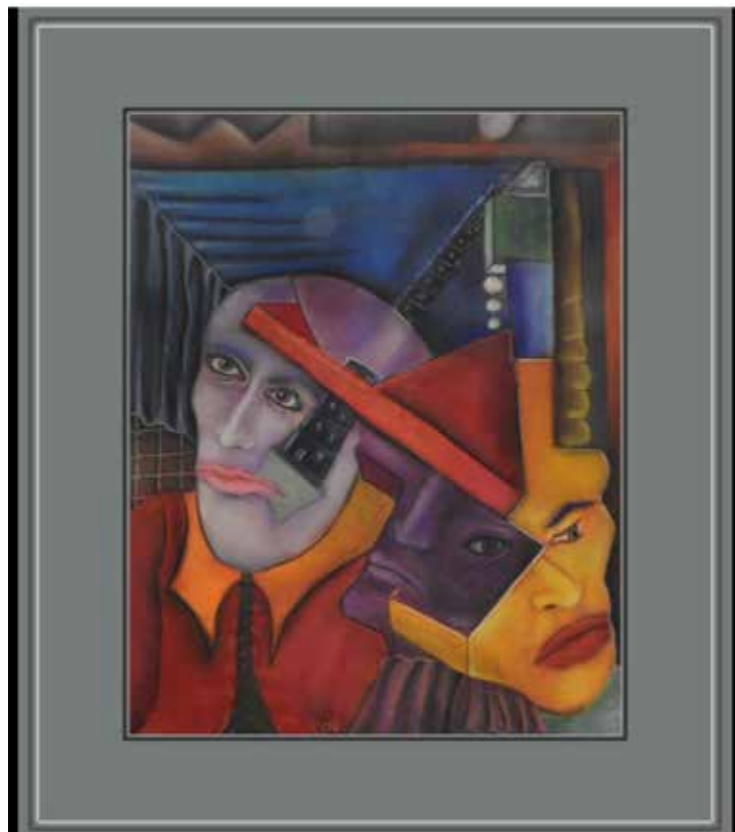
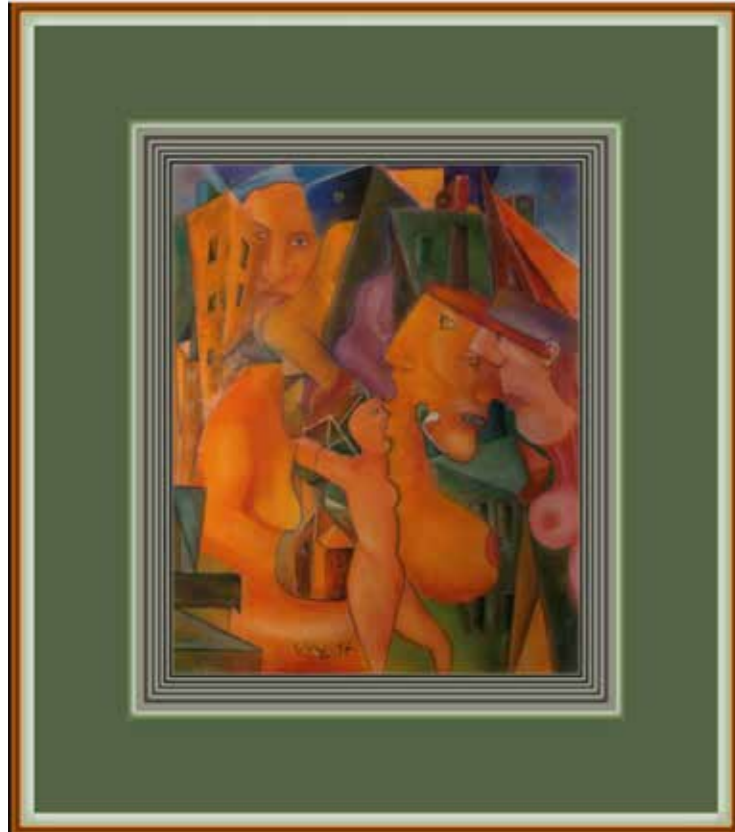
הציורים נותנים צורה חזותית לעולמו הפנימי ולדמיונו. הוא מעלה גיגים פילוסופיים כמו בציור המתכתב עם עבודותיו של צייר הדמיון הרומניס בוש, שבו נצפים מאגר מים ודמות צועדת על גשר אל מקום בלתי ידוע. באותו ציור מופיע קטע של פנים גדולי ממדים ודמות קטנה נוספת הרוכבת על מעין צב בעל פנים אנושיות.

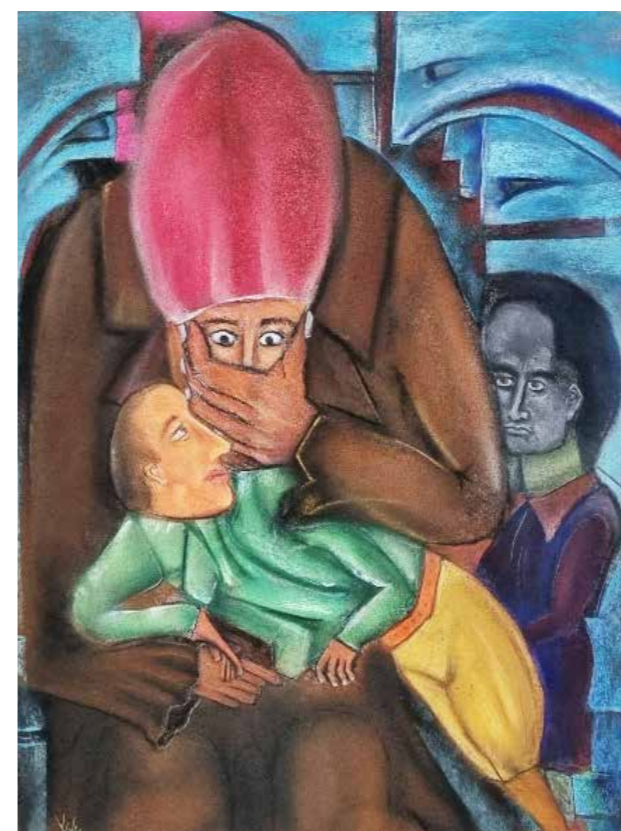
דרך ייצוגי דמויות אנושיות על זמניות של גברים, נשים וילדים הנראים כלאים בסבך הצורות, מתייחס יפתח שמש לבעיה האקזיסטנציאליסטית (הקיומית) של האדם בכלל ובעיקר בתקופה המודרנית. מקומו של האדם בתוך חברה טכנולוגית, עירונית, כשהוא לבדו ורחוק מהטבע, רוב הייצוגים הם של פנים או של דמויות סטטיות המתבוננות ללא מעש על סבך הצורות הגיאומטריות. יש שהוא מצייר תנועה, כמו בציור הדמות החובשת כובע גדול ממדים (כמו איש דת נוצרי?), שעניה פעורות לרווחה וידה מונחת על פיה. דמות זו מביעה הפתעה ונראית כעוצרת זעקה שהייתה אמורה לפרוץ מפיה. בציור אחר מופיעה דמות המניפה את ידה במחאה, דמות בתנועה שפיה פעור ואישה שעונה לאחור. לעיתים הוא מתאר מבנים עירוניים, מושבים משולבים ועוד.

בחלק מהציורים נראית ההשפעה שיש להתרחקות מהטבע ומקשרים אנושיים של הפרט. באין רגש הכול נעשה קר ומכני יותר. כמו בציוריו של הצייר האורפיסטי פרננד לגה, שדמויותיו האנושיות הפכו למכונות, הופכת היד האנושית באחד מציוריו של יפתח שמש ליד מכנית כשל רובוט.

עוד מובחנת בעבודותיו האיכות הכרומטית. יש שימוש מושכל באזורים בהירים ובאזורים כהים של אותו גוון, המקנים תחושה של נפח. הצבעים העשירים מסודרים באזורים מוגדרים ויש שילוב של צבעים משלימים כמו כחול וכתום, אדום וירוק, וצהוב וסגול. השימוש בצבעים משלימים מעצים אותם ומגביר את החוויה האסתטית.

דר' דליה הקר-אוריון ינואר 2023

Fanstastic Cubism

Iftach Shemesh

Iftach Shemesh creates original, modestly sized works, pastel on paper. His colorful compositions are set meticulously, forming richly colored and shaped paintings, intriguing the viewer and calling for further examination of the work.

Iftach Shemesh is a practicing doctor who studied in Italy. There, on top of his studies, he became aware of the world of art. Combining true artistic talent and the ability to intuitively and automatically conjure metaphors, Shemesh has created a unique style. Shemesh participated in many solo and group exhibitions, including at the Tel Aviv Artists House, the Haifa Artist's House and the Jerusalem Theatre.

The structural combination of the visual metaphors in Shemesh's works refer to the works of Synthetic Cubism. Cubist painting, crystalizing as a movement back in 1907, saw nature as a connector of geometrical forms, and tried to reveal the unifying pattern behind the visible, random form of revealed reality. Cezanne, considered by many to be the father of Modern Art, noted: "Everything in Nature is modeled like spheres, cones and cylinders. We must learn to paint based on these simple forms." Later, many artists used the cubist divisions, such as Marc Macke, of the "Blue Rider" movement, or the Washington Color School of Hard Edge painting, in the 1950s.

One of Shemesh's outstanding qualities is his ability to combine aesthetic connectors, created by using defined geometrical forms such as triangles, rectangles, trapezoids and diamonds, as well as sharp and round forms. These refer to the minute ornamental forms appearing in various areas of the paintings. The Cubist framework unites on paper an incorporation of various events and humans, in different sizes. The works radiate artistic freedom, expressed in free presentation, instead of visible reality: enlarging and diminishing the drawn forms, combining different points of view, anatomic connections that don't exist in reality, adding geometrical forms to the faces and more, tuning in to a tradition of fantastic painting, specifically surrealism, that allow for different rules than those usually accepted in the visible world.

The works lend a visual form to Shemesh's imagination and inner world. He raises philosophical ideas such as in his work referent to Hieronymus Bosch's works, portraying a water well and a figure crossing a bridge to an unknown destination. The same work presents a huge face and a second, smaller figure, riding a sort of turtle with a human face.

By portraying age-defying human portraits of men, women and children, seemingly imprisoned within the shapes, Shemesh deals with the existential problem of man in general, and in modern times in particular. Where does a human belong to, in a technological, urban society, alone, far removed from nature? Most of the presentations are of static faces or figures, looking, inactively at the maze of geometrical patterns. Sometimes he paints movement, such as the figure with the large hat (Christian clergyman?), its eyes wide open, covering its mouth with his hand. This figure expresses surprise and is seemingly holding back a scream that was about burst out. Another work portrays a figure waving its hand in protest, another figure in movement with its mouth open and a women, leaning backwards. Sometimes Shemesh chooses to portray urban structures, patterns of chairs and more.

In some of the works we see the consequences of losing connection with nature and particularly with human connections. Without emotion, everything becomes colder and even more mechanical. As in the paintings of Orphist artist Fernand Leger, whose human figures are transformed to machines, the human hand, in one of Shemesh's works, is transformed to a mechanical hand.

One must also note the chromatic quality of Shemesh's works. He artfully uses brighter and darker areas of the same shade, lending a sense of scope. The rich colors are arranged in specified areas, combining complementary colors such as blue and orange or yellow and purple. The use of complementary colors increases their volume, as well as the aesthetic experience.

Dr. Dalia Hakker-Orion, January 2023

